

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kovács Adrienn ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kolláth György ügyvéd által képviselt alperes ellen foglalkoztatási jogviszony megszüntetésének jogellenessége iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságnál 1.M.237/2004. szám alatt megindított és másodfokon a Fejér Megyei Bíróság Mf.22.932/2006/5. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. április 23. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fejér Megyei Bíróság Mf.22.932/2006/5. számú részítéletét hatályon kívül helyezi, a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 1.M.237/2004/29. számú ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 380.000 /háromszáznolcvanezer/ forint és 76.000 /hetvenhatezer/ forint áfa együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.
Az első- másodfokú és felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében foglalkoztatási jogviszonya jogellenes megszüntetésének megállapítását, és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte, rendeltetésellenes joggyakorlásra hivatkozással.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 1.M.237/2004/29. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát, ezért 12.534.830 forint és kamata, valamint 100.000 forint perköltség megfizetésre kötelezte az önkormányzatot.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1990. szeptember 30-ától másodállású, majd 1992. március 1-jétől főállású polgármester volt az alperesnél.

Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a Kt. számú határozatával hozzájárulását adta, hogy a felperes 1999. július 1-jétől az Rt. FEB tagja legyen, illetve elnöki teendőit ellássa.

A Megyei Közigazgatási Hivatal vezetője 2003. február 10-én felhívta az alperest a 2002. évre esedékes közmeghallgatás elmulasztására, amellyel összefüggésben a felperes 2003. február 17-én közölte a hivattal, miszerint a közmeghallgatás 2003. január 23-án megtörtént. A 2003. február 12-ei törvényességi észrevétel kapcsán a felperes 2003. március 24-én tájékoztatta a felügyeletet ellátó szervet, hogy az alpolgármester megválasztására irányuló eljárás idáig nem vezetett eredményre, továbbá a Kt. számú határozatával kötelezte az alperes a jegyzőt az iparűzési adóról szóló rendelet módosításának kidolgozására.

A felperes tőke-megtakarítási életbiztosítási szerződést kötött, melynek lejáratí kedvezményezettje az alperes, haláleseti kedvezményezettjei a felperes törvényes örökösei lettek. A szerződés 2005. február 25-én visszavásárlás miatt szűnt meg, az összeget a biztosító az önkormányzat számlájára visszautalta. A képviselő-testület 2003. november 20-án zárt ülésen határozatával elmarasztalta a felperest a szerződéskötés bejelentésének elmulasztása miatt. Ugyanezen az ülésen határozatával döntött a polgármesteri hatáskörök visszavonásáról, kivéve azokat, amelyek szociális jellegűnek tekintendők.

A Megyei Közigazgatási Hivatal 2004. március 31-ei törvényességi észrevétele szerint a képviselő-testület Kt. számú határozata hiányos, mert nem rendelkezik a jogsértő állapot megszüntetéséről. A polgármester eljárása jogsértő volt, javára életbiztosítás nem köthető. A képviselő-testület Kt. számú határozata pedig azért törvénytörő, mivel a hatáskör visszavonását az SzMSz módosításával kell végrehajtani.

A Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság határozatával a felperes részére csökkentés nélkül előrehozott öregségi nyugdíjat állapított meg 2003. december 10-ei folyósítási kezdettel. A felperes 2004. február 11-én kapta kézhez az erről szóló határozatot.

Az alperes képviselő-testülete 2004. március 4-én - kölcsönös bizalom megrendülése okán - felszólította a polgármestert a tisztségéről való lemondásra, aki ezt visszautasította. A képviselő-testület 2004. március 8-án hozott Kt. számú határozatával a képviselő-testületet feloszlatta és ad hoc bizottság kialakításáról született döntés.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint kiemelkedő alkotmányos érdek fűződik a helyi képviselő-testület és a polgármester között lévő közjogi jogviszony zavartalanságához, amiből következik, hogy az Alkotmány 71. § (1) bekezdés alapján a választópolgárok által közvetlenül megválasztott polgármestert a helyi képviselő-testület önkényesen nem korlátozhatja feladatai ellátásában. A képviselő-testület feloszlata nem szolgálhatja személyi kérdések megoldását, illetve közszolgálati jogviszony megszűnését. A Megyei Közigazgatási Hivatal vezetőjének átirata szerint a képviselő-testület működésének törvényességi ellátása során sem tapasztalt olyan körülményeket, amelyek az önkormányzat működőképtelenségét bizonyították, vagy veszélyeztették. A három éves intervallum alatt eszközölt négy törvényességi felhívás pedig nem támasztja alá az alperes szabálytalan működését, valamint a polgármester törvénysértő tevékenységét. A munkaügyi bíróság kifejtette, hogy az alperes jogszerűtlenül járt el akkor, amikor egyéb törvényes eszközök igénybevétele nélkül önfeloszlattal szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát olyan helyzetben, amikor hatékonyan és törvényesen működött. Eljárása a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütközött, ezért a bíróság az alperest a felperes elmaradt járandóságai megfizetésére kötelezte.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Bíróság Mf.22.932/2006/5. számú részítéletével az elsőfokú ítéletnek a jogviszony jogellenes megszüntetését megállapító rendelkezését helybenhagyta, egyéb rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és e körben az elsőfokú bíróságot a tárgyalás folytatására és újabb határozat hozatalára utasította az alperes 90.000 forint perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes felhívás ellenére sem tudta megjelölni azokat a konkrét tényeket, vagy releváns körülményeket, amelyek az ügy érdemi elbírálását akadályozták. Az alperes közjogi indok nélkül időközi választást „provokált” ahelyett, hogy fegyelmi büntetéssel (Ptv. 6. §, 7. §) vagy bírósági úton való elmozdításra irányuló keresettel (Ötv. 33/C. §) próbálta volna gyakorolni munkáltatói jogait. A perbeli esetben az alperes alkalmatlan, ennél fogva törvénytelen eszközzel, a közjogi-munkajogi hatalmával való visszaéléssel kívánt megoldani egy belső, munkahelyi problémát, a polgármester eltávolítását. A jogerős részítélet a megállapított összeg jogalapját nem találta bizonyítottának, ezért ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és a bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az ítéletek „megváltoztatását” és a kereset elutasítását, másodlagosan az első- és másodfokú bíróság ítéletének (részítéletének) hatályon kívül helyezését, és a munkaügyi bíróság új eljárásra utasítását kérte a

felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. Érvelése szerint az eljáró bíróságok megsértették az Alkotmány 44. § (4) bekezdésében, valamint 14/A. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat, az 1994. évi LXIV. tv. (Ptv.) 2. §-át, 13. § (1) bekezdését és a Pp. 206. §-át. Az alperes hivatkozott arra, hogy a jogerős ítéletben nincs annak nyoma, miszerint a másodfokú bíróság megismerte, mérlegelte, azaz érdemben elbírált a tárgyalás napján előtárt, a Pp. szerint nem elkésztett alperesi érveket, azokra ugyanis nem tér ki, ezáltal tényállás-megállapítási, bizonyítási, indokolási kötelezettségét sem kellően teljesítette. A bíróság nem mérlegelte kellőképpen, hogy a felperes 8-10 alkalommal szolgált rá arra, hogy a testület, majd a falu tőle a politikai bizalmat megvonja, ráadásul konkrét szakmai hibákat is elkövetett. Nincs olyan jogtétel, amely a képviselő-testület „önfeloszlatási” jogának gyakorlása előtt egyéb törvényes eszköz igénybe vételét szabná meg a helyi önkormányzatnak, ezért alapvetően téves az eljáró bíróságok álláspontja. Nincs a bíróságnak joga, hogy „alkalmatlan eszköznek” tartsa az „önfeloszlatast”, illetőleg „belső munkahelyi problémának” tüntesse fel a történeteket. A helyi képviselő-testület önkormányzati ügyekben önállóan szabályoz és igazgat, döntése kizárólag törvényességi okból vizsgálható felül. Nem születhet olyan bírósági döntés, amely közvetlenül, vagy közvetve átveszi az önkormányzati szerv döntési jogát és felülmérlegeli azt célszerűségi, indokoltságbeli, politikai, illetve részrehajló „dolgozóparti” tekintetben.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

Az Alkotmány 44. §-ának (4) bekezdése szerint a képviselő-testület a megbízatásának lejártá előtt - a helyi önkormányzatokról szóló törvényben meghatározott feltételek szerint - kimondhatja a feloszlását. A feloszlás és a feloszlatast [19. § (3) bekezdés 1) pont] a polgármester megbízatását is megszünteti. Ezen szabályozással áll összhangban a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 18. §-ának (3) bekezdése, amely értelmében a képviselő-testület a megbízatásának lejártá előtt névszerinti szavazással minősített többségű döntéssel kimondhatja a feloszlását. A polgármesteri tisztség ellátásáról rendelkező Ptv. 2. §-ának (1) bekezdés c) pontja szerint pedig a polgármester tisztsége megszűnik a képviselő-testület feloszlásának kimondását követően új polgármester megválasztásával.

Minderre tekintettel helytállóan hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a munkaügyi bíróságnak nincs hatásköre vizsgálni valamely önkormányzati szerv döntését sem célszerűségi, sem indokoltsági szempontból. Ebből következően jelen

eljárásban nem volt vizsgálat tárgyává tehető, hogy a képviselő-testület miért döntött a feloszlásáról, illetve, hogy a „kölcsonös bizalom megrendülése” alapul szolgálhatott-e a döntése meghozatalának. A képviselő-testület határozatával kimondta saját feloszlását, ezen határozatban foglaltakat pedig közigazgatási eljárásban nem kifogásolták. Mindebből következően a képviselő-testület döntése nyomán a polgármesteri jogviszony feloszlás címén, a törvény erejénél fogva szűnt meg, ezért ez nem volt jogellenes.

Arra is megalapozottan hivatkozott az alperes, hogy nincs olyan jogszabályi előírás, amely kötelezővé tenné a képviselő-testület számára a polgármesterrel szembeni fegyelmi eljárás lefolytatását, illetve bírósági út kezdeményezését az egyébként jogszerű határozat kiadása előtt, vagy helyett. A jogerős részítéletnek az esetleges munkajogi intézkedés esélyeinek elemzése körében tett okfejtése a kereseti kérelem keretein túl mutat, ezért ebben a körben semmilyen megállapítás nem tehető.

A képviselő-testület döntésének munkajogi szempontból való értékelésére a munkaügyi bíróság rendelkezett hatáskörrel, vagyis jelen eljárásban a polgármesteri jogviszony megszüntetésének jogszerűségét vizsgálat tárgyává lehetett tenni (Pp. 22. § (2) bekezdés, 349. §).

Az időelőtti keresetindítás körében helytállóan hivatkozott a felperes a keresetindítási határidő Ktv.-ben meghatározott szabályaira, vagyis jogszabálysértés e körben sem volt megállapítható (Ktv. 59. § (1), (3) bekezdés).

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a felperes számos szakmai hibát vétett, amiért a képviselő-testület, majd a falu is megvonta tőle a bizalmat. Mivel jelen perben nem volt vizsgálat tárgyává tehető a felperesi magatartás a képviselő-testület jogszerű határozatára figyelemmel, így nem volt értékelhető a felperesi tevékenység sem.

Alaptalanul hivatkozott az alperes a felülvizsgálati kérelmében a másodfokú bíróság ítélet indokolási kötelezettségének megsértésére is (Pp. 221. §). A bíróságoknak ugyanis határozatukat mindig a szükséges mértékben kell megindokolniuk, e szükségesség körét pedig az adott ügy jellege és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. A másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének a saját álláspontjának megfelelően eleget tett. Álláspontját eszerint részletesen kifejtette és helytállóan jelölte meg a hivatkozott jogszabályokat is. Eljárásjogi szabálysértés nem volt megállapítható abban a körben sem, hogy az alperesnek a másodfokú eljárásban előterjesztett érveit figyelmen kívül hagyta volna (Pp. 221. §).

Az alperes a felperest megillető vétójogra a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott, és nem sérelmezte a másodfokú bíróság ítéletének szóban és írásban előadott indokolása közötti eltéréseket. Ezért ezen alperesi érvelés a felülvizsgálati eljárásban nem volt vizsgálat tárgyává tehető.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a Fejér Megyei Bíróság Mf.22.932/2006/5. számú részítéletét hatályon kívül helyezte, a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 1.M.237/2004/29. számú ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

A felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes első- másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

Az eljárás során felmerült felülvizsgálati eljárás illetékét az ügyben irányadó 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2008. április 23.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő